

QA-NEWS

ข่าวประกันคุณภาพการศึกษา พระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

KMITNB

Ins.1123 E-mail : qa@kmitnb.ac.th

ฉบับที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545

การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนที่ QA-NEWS ขอนำเสนอเพื่อให้ทุกท่านได้ทราบ และเข้าใจถึงวิธีการ เพื่อจะได้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์

คาร์ล โรเจอร์ นักจิตวิทยาและนักการศึกษาชาวอเมริกัน เชื่อว่ามนุษย์มีศักยภาพตามธรรมชาติที่จะเรียนรู้ และการเรียนรู้ จะได้ผลดีหากการเรียนรู้นั้นมีความหมาย หรือเป็นสิ่งที่ผู้เรียน สนใจอยากรู้อย่างแท้จริง

โรเจอร์จำแนกการเรียนรู้เป็น 2 ชนิด คือ 1) การเรียนรู้ ในสิ่งที่ถูกสอนโดยผู้เรียนไม่ได้สนใจอยากรู่มาก่อน และ 2) การเรียนรู้ในสิ่งที่ผู้เรียนต้องการรู้ โดยเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง หรือ Experiential Learning (หมายถึงความรู้ที่ได้รับจากการ ลงมือปฏิบัติจริง และนำความรู้มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์) ความแตกต่างสำคัญระหว่างการเรียนรู้สองแบบนี้ คือ การเรียนรู้ ผ่านประสบการณ์จะมุ่งสนองความต้องการหรือความสนใจของผู้เรียน และเมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจก็จะเป็นการเรียนรู้ ที่มีความหมายและยั่งยืน

โรเจอร์ได้กล่าวถึงปัจจัยหลัก ๆ ที่บ่งบอกถึงแนวทางการ เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ โดยแบ่งเป็นปัจจัยในส่วนบทบาท ของผู้สอน และบทบาทของผู้เรียน ไว้ดังนี้

บทบาทของผู้สอน

โรเจอร์เชื่อว่า มนุษย์ทุกคนโดยธรรมชาติรักการเรียนรู้ ดังนั้น บทบาทของผู้สอนคืออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนโดยวิธีการ ต่าง ๆ ดังนี้

1. ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอนไม่ควรครอบงำ หรือคอยบงการความคิดผู้เรียน แต่ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียน คิดตัดสินใจสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ผู้สอนควรให้เวลาที่เพียงพอแก่ ผู้เรียนในการทำงาน ไซสมาธิ พูดคุย จินตนาการ ลองผิดลองถูก และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีความสัมพันธ์ หรือทำงานร่วมกับ บุคคลอื่นที่มีความสนใจคล้ายกัน

2. ค้นหาสิ่งที่ผู้เรียนสนใจเรียนรู้ การเรียนรู้ที่กระตุ้นพลัง ทางความคิดมากที่สุดจะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้าง สิ่งที่มีความหมายต่อตนเอง การที่ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนรู้

สิ่งที่สนใจ เขาจะเรียนรู้อย่างเต็มใจและมีความสุข ผู้สอนควร สังเกตหรือซักถามว่าผู้เรียนสนใจอยากรู้อะไร จากนั้นจัดการ การเรียนการสอนให้เปิดกว้าง ยืดหยุ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้เรียนหรือทำกิจกรรมที่สนใจ

บทบาทของผู้เรียน

โรเจอร์เชื่อว่า การเรียนรู้ของผู้เรียนจะดำเนินไปด้วยดีต่อเมื่อ

1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในกระบวนการเรียนรู้ รวมถึงมีส่วนร่วมเลือกวิธีการเรียนรู้ การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ เน้น ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนการเรียนรู้ นับตั้งแต่มีส่วนร่วม ตัดสินใจในสิ่งที่ต้องการจะเรียนรู้ ร่วมออกแบบวิธีการเรียนรู้ รวมไปถึงร่วมตัดสินใจวิธีการประเมินผลการเรียนรู้

2. เผชิญปัญหาจากประสบการณ์จริง โรเจอร์เชื่อว่า ธรรมชาติของผู้เรียนมีความอยากรู้อยากเห็น กระตือรือร้นที่จะ เรียนรู้ ค้นพบและหาทางออกให้แก่ปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนั้น ผู้สอน มีหน้าที่กระตุ้นธรรมชาติความอยากรู้อของผู้เรียน โดยจัดการเรียน การสอนให้ผู้เรียนได้เผชิญปัญหาผ่านการลงมือปฏิบัติจริง เพื่อ ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง

3. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง โรเจอร์เชื่อว่า การประเมินตนเองมีความหมาย และมีความสำคัญกว่าการ ประเมินโดยผู้อื่น การให้ผู้เรียนร่วมกำหนดวัตถุประสงค์ และ ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง หมายถึงการให้ผู้เรียนร่วมกำหนด เป้าหมาย ประเมินความคืบหน้า รวมทั้งตั้งบรรทัดฐานคุณภาพ ผลงานการเรียนรู้ของตนเอง เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักรับผิดชอบ ต่อตนเองอย่างแท้จริง การประเมินควรใช้วิธีการที่หลากหลาย มุ่งประเมินทั้งผลงาน คุณภาพทางวิชาการ สภาพอารมณ์ผู้เรียน ในการทำงาน รวมทั้งอาจประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะ การสื่อสารเพื่อนำเสนอข้อมูลความรู้ที่ได้แก่ผู้อื่น เป็นต้น

ตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์รูปแบบหนึ่งที่มีการใช้ ในอเมริกา คือ การเรียนรู้โดยใช้พันธสัญญา หรือ Contract โดย ผู้เรียนและผู้สอนตกลงทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรว่าจะศึกษา เรื่องอะไร ด้วยวิธีการใด ประเมินผลการเรียนรู้อย่างไร รวมทั้งใช้

เวลาศึกษานานเพียงใด เป็นต้น ทั้งนี้ สิ่งสำคัญ คือ ผู้เรียนจะต้องสนใจริเริ่มอยากเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ ควรจัดกิจกรรมให้หลากหลาย ผสานทักษะการอ่าน สัมภาษณ์ การนำเสนองาน ปากเปล่า และการเขียนรายงาน เป็นต้น สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือ ผู้สอนและผู้เรียนควรหารือกันว่าจะสามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูลได้จากแหล่งใดบ้าง

การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ยังสามารถให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยการทำโครงงานกลุ่ม การทำวิจัย หรือการฝึกงาน สิ่งสำคัญคือ **ในการเรียนรู้เหล่านั้นผู้เรียนควรมีส่วนริเริ่มหรือได้เรียนรู้ในสิ่งที่สนใจ และต้องเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง ไม่ใช่เพียงอาศัยการท่องจำ เพื่อไปตอบข้อสอบ**

เอกสารอ้างอิง

ไผท สิทธิสุนทร. "การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์", สารปฏิรูป. ปีที่ 3 ฉบับที่ 28 กรกฎาคม 2543 หน้า 24 - 27.

ข่าวประกันคุณภาพ

จัดตั้งศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษา

สภาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ในการประชุมครั้งที่ 5/2544 เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2544 มีมติอนุมัติให้จัดตั้ง **ศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษา** โดยเป็นหน่วยงานภายในระดับกอง สังกัดสำนักงานอธิการบดี โดยขึ้นตรงต่ออธิการบดี ภายใต้การกำกับดูแลของรองอธิการบดีที่รับผิดชอบงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

การจัดทำ SAR ของสำนักงานอธิการบดี

ศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษา กำหนดจัดประชุมเพื่อชี้แจงเกี่ยวกับการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสำนักงานอธิการบดี สำนักงานผู้อำนวยการ และสำนักงานคณบดี เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และมีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน ในวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2545 ระหว่างเวลา 13.00 – 16.00 น. ณ ห้องประชุม สำนักพัฒนาเทคโนโลยีเพื่ออุตสาหกรรม โดยได้เรียนเชิญ ศ.ดร.อุทุมพร จามรมาน เป็นประธานในการประชุม

ข่าวการศึกษา

การออกนอกระบบให้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละสถาบัน

ในการประชุมประสานงานระหว่างผู้บริหารระดับสูงของทบวงมหาวิทยาลัย และอธิการบดีมหาวิทยาลัย ซึ่งมีนายสุธรรม แสงประทุม รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย เป็นประธาน ได้มี

การหารือเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนมหาวิทยาลัยของรัฐทั้ง 24 แห่ง ให้เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล โดยที่ประชุมเห็นพ้องที่จะจัดเตรียมแผนงานปรับเปลี่ยนเป็นรุ่น ๆ มหาวิทยาลัยที่มีความพร้อมก็ให้ออกนอกระบบไปก่อน โดยรุ่นแรกที่จะออกนอกระบบในปี 2545 น่าจะเป็นมหาวิทยาลัย 8 แห่ง ที่ได้เสนอร่าง พรบ. ของมหาวิทยาลัยเข้าคณะรัฐมนตรี (ครม.) ไปแล้ว ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยขอนแก่น

นอกจากนี้ที่ประชุมยังเสนอให้ทบวงมติการออกนอกระบบของ ครม. ชุดเดิม โดยให้ขยายเวลาออกไป เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นจริง โดยให้มหาวิทยาลัยมีทางเลือกมากขึ้น และขึ้นอยู่กับความพร้อมและความสมัครใจ ซึ่งการขยายเวลาออกไปก็ไม่ถือว่าผิดกฎหมาย และไม่ผิดเงื่อนไขของธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB)

ศ.ดร.ธีรวุฒิ บุญยโสภณ อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ได้เสนอว่า ควรให้ทบวงมหาวิทยาลัยไว้เหมือนเดิม โดยไม่ต้องไปขึ้นกับกระทรวงใหม่ เนื่องจากขณะนี้ทบวงมหาวิทยาลัยได้พัฒนาระบบการบริหารงานลงตัวในระดับหนึ่งแล้ว และการบริหารงานอุดมศึกษาจะต่างจากระดับอื่น ที่ไม่ใช่พัฒนาเฉพาะคนเท่านั้น แต่มีงานวิจัยอยู่ด้วย

ศ.ดร.วรเดช จันทรศร ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย กล่าวว่า ทบวงมหาวิทยาลัยได้ทำเรื่องเสนอไปยัง ครม. เพื่อขอให้ทบวงมาถึงผลประโยชน์ที่มหาวิทยาลัยจะได้รับเมื่อออกนอกระบบ เช่น ยังเป็นเสมือนส่วนราชการอื่นที่ได้รับสิทธิประโยชน์เหมือนเมื่อยังอยู่ในระบบ ให้พนักงานมหาวิทยาลัยเป็นเสมือนข้าราชการในส่วนราชการอื่น ๆ เพื่อจะได้รับประโยชน์เช่นเดียวกัน ให้ใช้ที่ราชพัสดุได้เหมือนกับส่วนราชการอื่น พนักงานมหาวิทยาลัยสามารถรับทุนของหน่วยงานอื่น ๆ ได้ ให้ พรบ. กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ครอบคลุมถึงพนักงานมหาวิทยาลัย และให้สามารถเลือกสถานภาพได้ เป็นต้น ซึ่งเรื่องดังกล่าวอยู่ในระหว่างดำเนินการ

มีข่าวสาร ข้อมูลหรือสาระน่าสนใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา หรือการพัฒนาการศึกษา ต้องการเผยแพร่ส่งข้อมูลได้ที่ศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษา สจพ. ห้อง 608 ชั้น 6 อาคารอเนกประสงค์ หรือที่ e-mail : qa@kmitnb.ac.th